

V Bruseli 23. 11. 2021
COM(2021) 714 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Prvá výročná správa o preverovaní priamych zahraničných investícií do Únie

{SWD(2021) 334 final}

ÚVOD

Táto správa je prvou výročnou správou Európskej komisie o uplatňovaní nariadenia EÚ o preverovaní priamych zahraničných investícií (ďalej len „nariadenie o preverovaní PZI“ alebo „nariadenie“).

V súvislosti s touto problematikou neexistovala v rámci EÚ žiadna formalizovaná spolupráca medzi členskými štátmi a Európskou komisiou až do 11. októbra 2020, keď nadobudlo účinnosť nariadenie o preverovaní PZI. Európska komisia dovtedy nezohrávala žiadnu úlohu pri preverovaní priamych zahraničných investícií do EÚ.

V posledných rokoch dochádza k zreteľnej zmene profilov investorov a investičných modelov, čiže čoraz viac investorov pochádza z krajín mimo OECD, príležitostne aj s podporou alebo pokynmi svojej vlády, a ich motivácia pre konkrétnu investíciu nemusí byť vždy výlučne komerčná¹. Nariadenie o preverovaní PZI, ako aj právne predpisy a mechanizmy jednotlivých členských štátov EÚ týkajúce sa preverovania reflektujú silný dôraz na ochranu bezpečnosti alebo verejného poriadku a sú vyjadrením mimoriadnej dôležitosti určitých investičných cieľov, akými sú napríklad kritická infraštruktúra a vstupy vrátane určitých technológií, určitých odvetví, napríklad sektora zdravotníctva, a rizík, ktoré môžu predstavovať investície určitých investorov.

Táto správa transparentne ozrejmuje fungovanie preverovania PZI v EÚ a vývoj prebiehajúci v oblasti vnútroštátnych mechanizmov preverovania. Prispieva k zodpovednosti Únie v oblasti, v ktorej je transparentnosť – pokiaľ ide o jednotlivé transakcie – nemožná a nevhodná vzhľadom na dotknuté bezpečnostné záujmy.

V tejto prvej výročnej správe, ktorá vychádza zo správ 27 členských štátov a z iných zdrojov, sa potvrdzuje nesporná pridaná hodnota nariadenia a mechanizmu spolupráce.

Správu tvoria štyri hlavné kapitoly:

- 1. kapitola sa týka údajov a trendov v oblasti PZI do EÚ,
- 2. kapitola sa týka legislatívneho vývoja v členských štátoch,
- 3. kapitola sa týka preverovacích činností členských štátov,
- 4. kapitola sa týka fungovania spolupráce EÚ pri preverovaní PZI.

Táto výročná správa sa prijíma súčasne s výročnou správou o kontrolách vývozu položiek s dvojakým použitím. Preverovanie PZI aj kontroly vývozu sú dôležitými nástrojmi pre strategické kontroly obchodu a investícií s cieľom zaistiť bezpečnosť v Európskej únii.

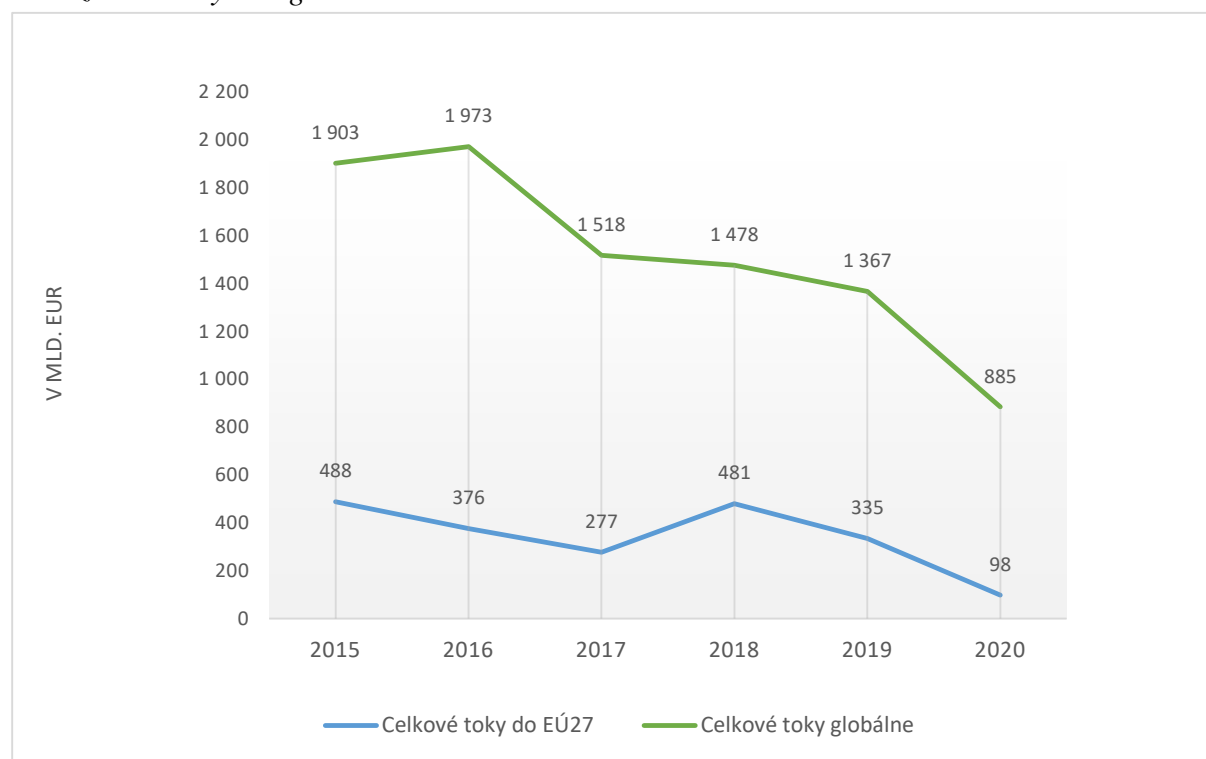
¹ V tejto súvislosti pozri napr. „Vítame priame zahraničné investície, no chránime si základné záujmy“, COM(2017) 494 final – 13. septembra 2017.

1. KAPITOLA – PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE DO EURÓPSKEJ ÚNIE – TRENDY A ÚDAJE²

Osobité charakteristiky roku 2020 a ich vplyv na priame zahraničné investície, a to aj pre Európsku úniu, najlepšie pochopíme, keď ich uvedieme do širšieho časového rámca.³ Vynikne tak kontrast oproti prostrediu a vývoju z obdobia pred pandemiou COVID-19, ako aj náznaky určitého celosvetového oživenia hospodárskej aktivity v prvom štvrtroku 2021 vrátane transakcií PZI.

Ako je znázornené na *obrázku 1*, v roku 2020 došlo k prudkému prepadu globálnych tokov PZI na úroveň 885 mld. EUR, čo je o 35 % menej ako v roku 2019, pričom už v roku 2019 bola ich úroveň výrazne nižšia ako v roku 2018.⁴ V porovnaní so svetovým priemerom bola EÚ ovplyvnená pandemiou COVID-19 ešte výraznejšie, keďže prichádzajúce PZI klesli v roku 2020 o 71 % na 98 mld. EUR z úrovne 335 mld. EUR v roku 2019. V roku 2020 predstavovali prichádzajúce PZI len 0,7 % HDP EÚ²⁷, čo je prudký pokles z úrovne 3,6 % zaznamenanaj v roku 2018.⁵

Obrázok 1: Toky PZI globálne a v EÚ

Zdroj: Údaje OECD extrahované 20. mája 2021.

Vývoj možno výstižne opísať slovom „nerovnomerný“. Negatívny vplyv na činnosť v oblasti PZI je nerovnomerný v závislosti od pôvodu zahraničného investora, hostiteľského členského štátu EÚ

² Táto kapitola sa vzťahuje na obdobie od 1. januára 2019 do 31. marca 2021.

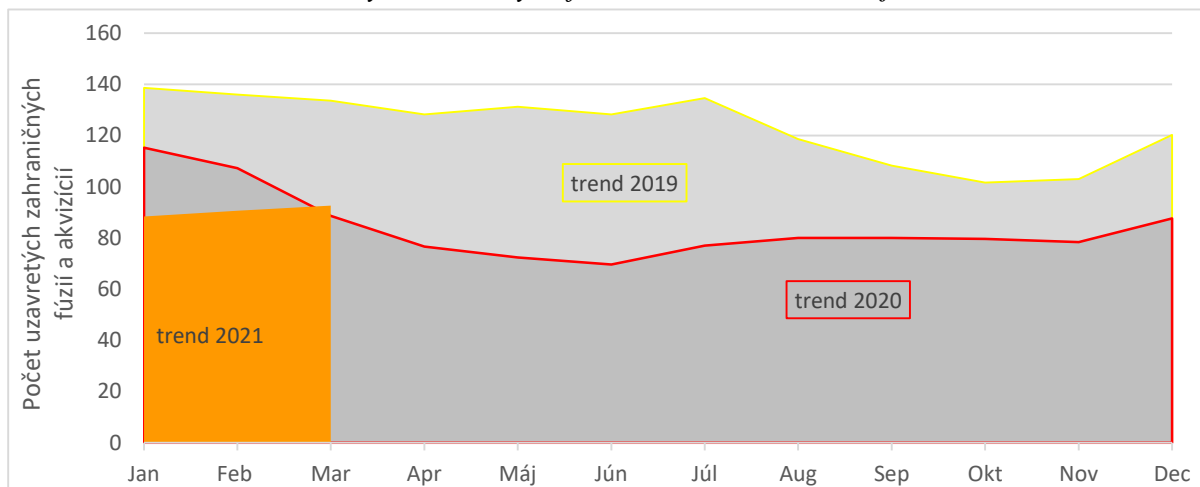
³ Pokiaľ ide o toky PZI podľa údajov z národných účtov (*obrázok 1*), v časovom období 2015 – 2020 vidno vplyv ochorenia COVID-19 v rámci už aj tak klesajúceho trendu tokov. Zvyšná časť tejto kapitoly sa vzťahuje na obdobie od januára 2019 do prvého štvrtroku 2021 na základe počtu uzavretých obchodov.

⁴ Globálne toky PZI zodpovedajú hodnote prichádzajúcich PZI, ktorú vykazuje [OECD](#).

⁵ Zdroj: [OECD](#), údaje extrahované v máji 2021.

a predmetných sektorov (pozri *obrázok 2*, *obrázok 3* a *tabuľku 1*, ktoré sa zameriavajú na fúzie a akvizície uzavreté v EÚ⁶). V roku 2020 bolo ohlásených o 34 % menej zahraničných⁷ fúzií a akvizícií ako v roku 2019. Koncom roka 2020 a v prvom štvrtroku 2021 došlo k pomalému oživeniu, pokiaľ ide o uzavreté obchody (+4,5 % v porovnaní s prvým štvrtrokom 2020), i tak však boli o 30 % menšie ako v roku 2019 (*obrázok 2*).

Obrázok 2: Všeobecné trendy zahraničných fúzií a akvizícií v EÚ od januára 2019 do marca 2021

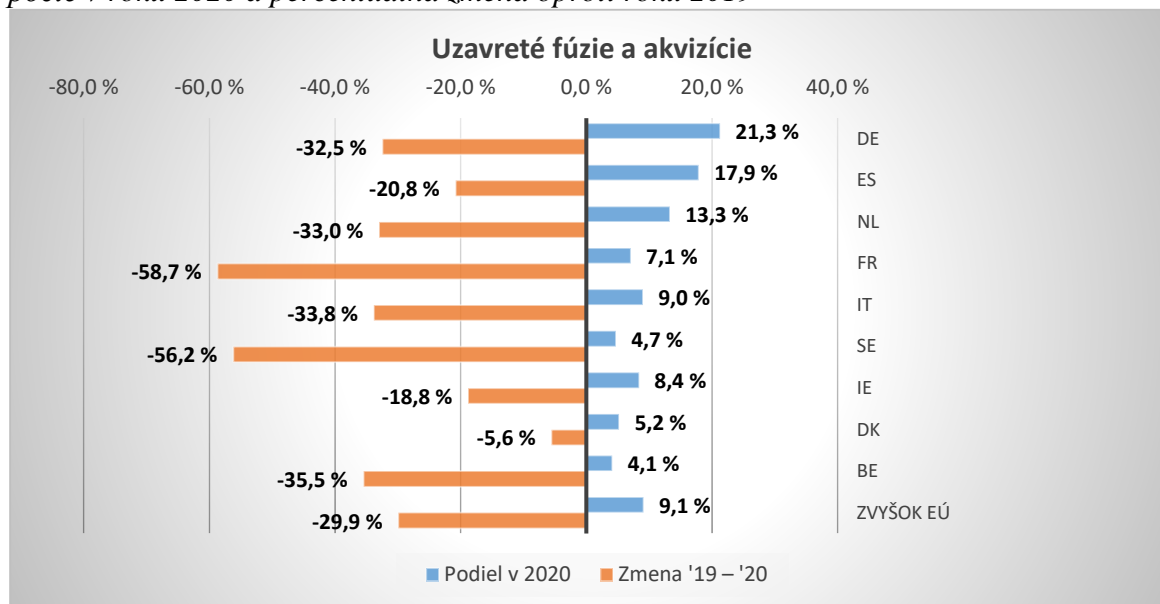
Zdroj: Výpočty JRC s údajmi Bureau van Dijk extrahovanými 6. mája 2021. Trend sa týka 3-mesačného klzavého priemeru. Zahraničné fúzie a akvizície sú obchody, pri ktorých je vlastníkom investora v konečnom dôsledku subjekt z krajiny mimo EÚ.

Všetky členské štáty EÚ zaznamenali pokles počtu transakcií zahrňajúcich fúzie a akvizície (*obrázok 3*), najviac však Francúzsko a Švédsko. Nemecko s miernejším poklesom fúzií a akvizícií zaznamenalo menej investícií z Číny a USA, zatiaľ čo v Španielsku a Holandsku došlo v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 k prepadu obchodov uzatváraných s krajinami EZVO a Kóreou a Japonskom.

⁶ Pojmy *uzavreté obchody* a *transakcie* sa používajú zameniteľne, keď ide o fúzie a akvizície.

⁷ Pojem *zahraničný*, keď ide o fúzie a akvizície alebo projekty na zelenej lúke, sa vzťahuje na transakcie uskutočnené v Európe investormi z krajín mimo EÚ. Investor sa klasifikuje ako investor z krajiny mimo EÚ, ak jeho väčšinovým vlastníkom je subjekt z krajiny mimo EÚ (osoba alebo spoločnosť). Pri neexistencii väčšinového vlastníctva sa štátna príslušnosť investora určí podľa sídla ústredia.

Obrázok 3: Počet zahraničných fúzií a akvizícií podľa cieľovej krajiny EÚ: podiel na celkovom počte v roku 2020 a percentuálna zmena oproti roku 2019

Zdroj: Výpočty JRC s údajmi Bureau van Dijk extrahovanými 6. mája 2021.

Veľký podiel zahraničných investícií v Európe v roku 2020 pochádzal zo Spojených štátov amerických (USA) a Kanady a predstavoval takmer 35 % fúzií a akvizícií v EÚ; za nimi nasleduje Spojené kráľovstvo s podielom 30,5 %.⁸ Ďalej nasledujú krajiny EZVO s podielom 12,1 % (pričom 7,5 % pochádza zo Švajčiarska). Štvrtým zahraničným investorom v EÚ bola v roku 2020 Čína s podielom 2,5 % (pokles zo 4 % v roku 2019) (tabuľka 1).⁹

Tabuľka 1. Zahraničné fúzie a akvizície v roku 2020 podľa štátnej príslušnosti konečného vlastníka investora. Percentuálna zmena v roku 2020 v porovnaní s rokom 2019 a podiel na celkovom počte v roku 2020

	Percentuálna zmena medzi rokmi 2020 a 2019	Podiel na celkovom počte (v %), 2020
USA a Kanada	-35	34,9
Spojené kráľovstvo	-21	30,5
EZVO	-25	12,1
Daňové raje	-34	6,9
Rozvinutá Ázia	-47	5,6
Čína	-63	2,5

⁸ Údaj týkajúci sa USA a Kanady zodpovedá zoskupeniu krajín, ktoré sa použilo v analýze priloženej k nariadeniu o preverovaní priamych zahraničných investícií [pozri SWD(2019) 108 final]. V roku 2020 boli najväčšími investormi USA a Spojené kráľovstvo, pričom na každú z týchto krajín pripadalo 30,5 % všetkých investícií v EÚ pochádzajúcich z krajín mimo EÚ (v prípade USA išlo o pokles z 31 % v roku 2019). V prvom štvrtroku 2021 podiel USA dosiahol 37,1 %.

⁹ Údaje pre Čínu zahŕňajú Hongkong a Macao.

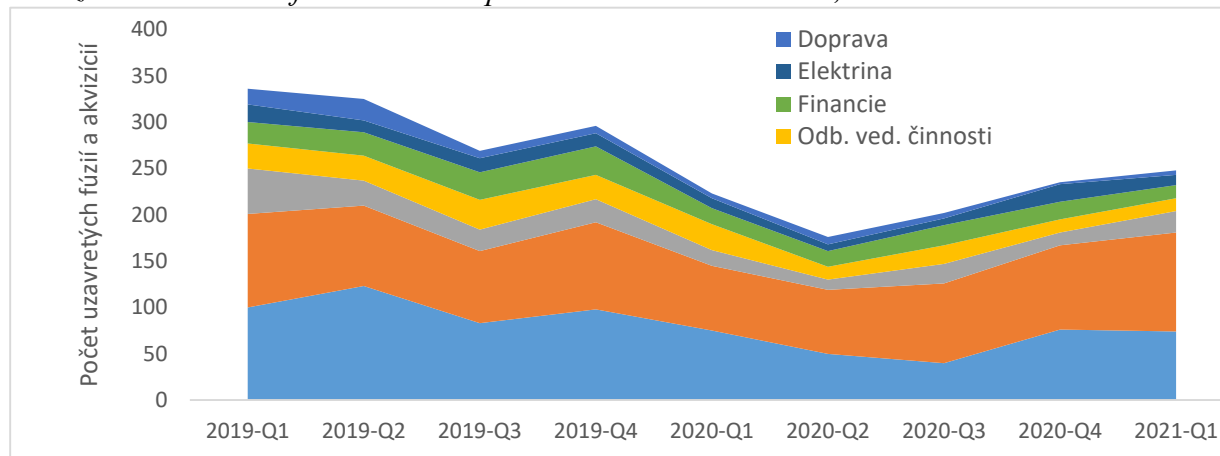
Stredná a Južná Amerika	-37	1,7
India	-44	1,4
AUS a NZ	-50	1,2
Krajiny Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive	0	1,2
Turecko a ostatný BV	-50	0,9
Ostatná Ázia	-73	0,4
Ruská federácia	-83	0,1
Zvyšok sveta	-54	0,6

Zdroj: Výpočty JRC s údajmi Bureau van Dijk extrahovanými 6. mája 2021.¹⁰

Hoci čínske investície v Európe predstavujú pomerne malý podiel obchodov, zaznamenávajú najvýraznejší prepád, ktorý sa začal už v novembri 2019, čiže dva mesiace pred obmedzením pohybu vo Wu-chane (Čína) nastoleným koncom januára 2020, a to bez ohľadu na skoré opätovné otvorenie čínskeho hospodárstva v polovici roka 2020.

Je evidentné, že pandémia COVID-19 nemala rovnomerný vplyv na hospodárske odvetvia v Európe (obrázok 4). Niektoré sektory, ako napríklad odvetvie zdravotníckych potrieb, výroba liekov a elektronický obchod, zaznamenali nebývalý nárast počtu uzavretých obchodov, zatiaľ čo iné odvetvia, napríklad cestovný ruch, voľnočasové aktivity, letectvo a námorná doprava, boli negatívne postihnuté. Najhoršie zasiahnutým odvetvím boli ubytovacie služby s poklesom počtu zahraničných obchodov o viac ako 70 %.

Obrázok 4: Zahraničné fúzie a akvizície podľa cieľového odvetvia EÚ, 1. štvrťrok 2019 – 1. štvrťrok 2021

Zdroj: Výpočty JRC s údajmi Bureau van Dijk extrahovanými 6. mája 2021.

¹⁰ Skratky: EZVO (Švajčiarsko, Nórsko, Island, Lichtenštajnsko), AUS (Austrália), NZ (Nový Zéland), BV (Blízky východ). Hlavnými daňovými rajmi podľa počtu uzavretých obchodov alebo investícií na zelenej lúke sú (v abecednom poradí) Bermudy, Britské Panenské ostrovy, Kajmanie ostrovy, Maurícius a Spojené kráľovstvo – Normanské ostrovy. Zoznam daňových rajov sa uvádza napríklad v pracovnom dokumente útvarov Komisie nadväzujúcom na oznámenie Komisie „Vitáme priame zahraničné investície, no chránime si základné záujmy“ – SWD(2019) 108 final – 13. marca 2019. Rozvinutá Ázia zahŕňa tieto krajiny: Japonsko, Kóreu, Singapur a Taiwan; krajiny Rady pre spoluprácu v Perzskom zálive sú: Spojené arabské emiráty, Katar, Saudská Arábia, Kuvajt, Omán a Bahrajn. Medzi ostatný BV patrí Izrael a Libanon.

Odvetvie výroby, ktoré predstavuje štvrtinu všetkých zahraničných fúzií a akvizícií, zaznamenalo v roku 2020 pokles obchodov o 40 % v porovnaní s rokom 2019 a hmlisté vyhliadky pretrvávali aj v prvom štvrtroku 2021, pričom medziročná výkonnosť sa po zaokrúhlení pohybovala na úrovni -1,3 %.

Informačné a komunikačné technológie (IKT) sú odvetvie, ktoré je najmenej postihnuté pandémiou a inými ťažkosťami, i keď v roku 2020 vykázalo mierny pokles o 12 % v porovnaní s rokom 2019. V roku 2020 predstavovali IKT celkovo 35 % všetkých fúzií a akvizícií prichádzajúcich do EÚ, čím po prvýkrát prekonal výrobné odvetvie. IKT dominujú oživeniu aj v prvom štvrtroku 2021 s medziročným nárastom fúzií a akvizícií o 53 %, čím sa počet obchodov v tomto sektore dostáva na úroveň pred pandémiou.

Ďalšie podrobnosti

Ďalšie podrobnosti o uvedených počtoch, vplyve a oživení podľa jednotlivých členských štátov a odvetví, investíciách na zelenej lúke, pôvode zahraničných investorov v EÚ a cudzej štátnej účasti u zahraničných investorov v EÚ sú uvedené v oddiele 2 sprievodného pracovného dokumentu útvarov Komisie.

2. KAPITOLA – LEGISLATÍVNY VÝVOJ V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH OD ROKU 2019¹¹

Doterajšia cesta

Prijatím nariadenia EÚ o preverovaní PZI 19. marca 2019 a jeho úplným vykonávaním od 11. októbra 2020 sa začala nová etapa.

Keď Európska komisia v roku 2017 predkladala svoj návrh, 11 členských štátov už malo vnútroštátny mechanizmus preverovania PZI, či už v jednotlivých odvetviach alebo so širším záberom.¹² K 1. júlu 2021 ich bolo 18 (*pozri mapu ďalej v texte*). Okrem zvýšenia počtu členských štátov s mechanizmom preverovania došlo aj k úprave a rozšíreniu rozsahu existujúcich mechanizmov, pričom mechanizmy preverovania v jednotlivých členských štátoch čoraz viac odzrkadľujú – niekedy i doslovne – kľúčové prvky nariadenia.¹³

Nariadenie EÚ o preverovaní PZI a mechanizmy preverovania PZI zavedené členskými štátmi EÚ

Hoci sa v nariadení zámerne dopodrobna nestanovuje, aká by mala byť forma a obsah mechanizmov preverovania PZI zavedených v členských štátoch EÚ, stanovujú sa v ňom určité kľúčové prvky, ktoré sa majú premietnuť v každom vnútroštátnom mechanizme preverovania PZI.

Konkrétne v článku 3 nariadenia o preverovaní PZI sa stanovuje povinnosť, aby každý členský štát EÚ s mechanizmom preverovania PZI zabezpečil, že v týchto mechanizmoch sú vymedzené časové rámce; že tieto mechanizmy sú transparentné a nediskriminačné; umožňujú zohľadniť všetky pripomienky iných členských štátov a stanovisko Európskej komisie; umožňujú príslušným

¹¹ Táto kapitola sa vzťahuje na obdobie od 1. januára 2019 do 31. júla 2021.

¹² Dánsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Litva, Lotyšsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Španielsko, Taliansko, okrem Spojeného kráľovstva.

¹³ Ako tri názorné príklady možno uviesť nedávno prijatý dánsky zákon o preverovaní a súvisiaci predpis o mechanizme preverovania určitých priamych zahraničných investícií atď. v Dánsku (zákon o preverovaní investícií), taliansky zákon a súvisiaci mechanizmus, napr. vyhlášky talianskej vlády č. 179 a č. 180, a litovský zákon a súvisiaci mechanizmus: zákon č. IX-1132 o ochrane objektov významných pre národnú bezpečnosť.

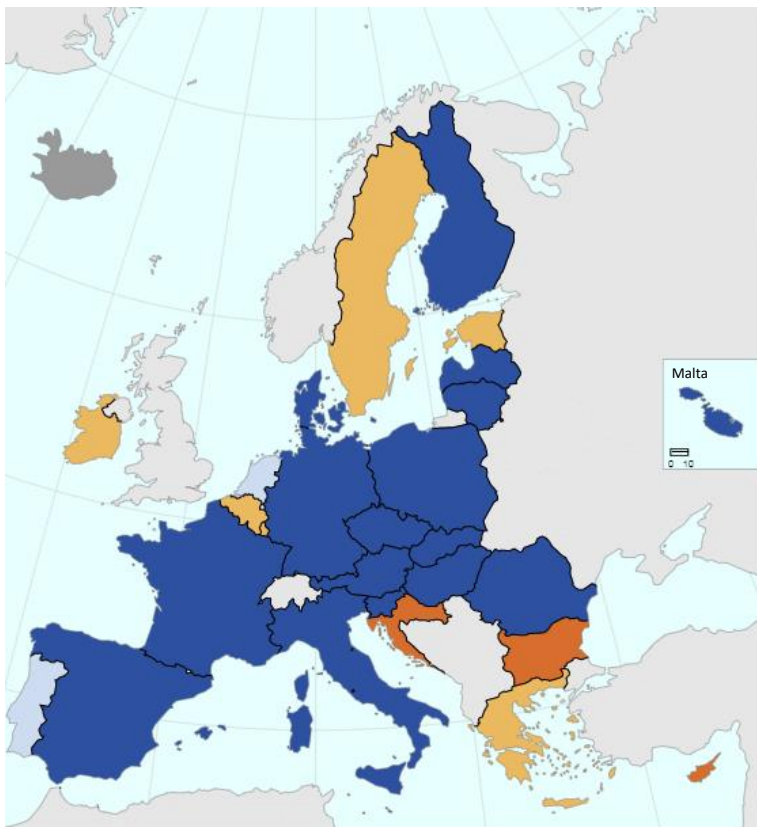
stranám podať opravné prostriedky proti zamietavému rozhodnutiu orgánu na preverovanie PZI a uplatňujú opatrenia na predchádzanie obchádzaniu mechanizmov preverovania PZI a súvisiacich rozhodnutí.

Európska komisia vyzvala všetky členské štáty, aby mali vnútroštátny mechanizmus preverovania, naposledy vo svojom oznámení o preskúmaní obchodnej politiky¹⁴:

„V oblasti bezpečnosti podľa nariadenia o preverovaní PZI Komisia opakuje svoju výzvu všetkým členským štátom, aby vytvorili a presadzovali plnohodnotný mechanizmus preverovania PZI s cieľom riešiť prípady, keď by nadobudnutím alebo kontrolou konkrétneho podniku, infraštruktúry alebo technológie vzniklo riziko pre bezpečnosť alebo verejný poriadok v EÚ. Komisia bude pokračovať v implementácii mechanizmu spolupráce s orgánmi členských štátov s cieľom chrániť bezpečnosť a verejný poriadok pred rizikovými priamymi zahraničnými investíciami a zväzi posilnenie mechanizmu spolupráce zriadeného nariadením o preverovaní PZI.“

¹⁴ Preskúmanie obchodnej politiky – otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika, COM(2021) 66 final – 18. februára 2021.

ČS s mechanizmom preverovania/legislatívnymi činnosťami
K 1. augustu 2021

Oznámenia členských štátov pre GR TRADE

Európska komisia je naďalej pevne presvedčená, že všetkých 27 členských štátov EÚ zavedie vnútroštátne mechanizmy preverovania PZI. Vnútroštátny mechanizmus preverovania vo všetkých 27 členských štátoch slúži na ochranu všetkých jednotlivých členských štátov pred potenciálne rizikovými zahraničnými investíciami z tretích krajín. Takisto poskytne potrebné prepojenia na mechanizmus spolupráce podľa nariadenia o preverovaní PZI, čím sa zabezpečí, že všetkých 27 členských štátov a Komisia preveria relevantné PZI so zreteľom na kolektívnu bezpečnosť členských štátov a Únie, ako aj bezpečnosť jednotného trhu a veľmi vysokú úroveň hospodárskej integrácie, ktorú umožňuje.

Päť členských štátov, konkrétne Francúzsko, Taliansko, Maďarsko, Poľsko a Slovinsko, prijalo okrem svojich vnútroštátnych mechanizmov preverovania všeobecnejšieho charakteru aj dočasné opatrenia týkajúce sa PZI v súvislosti so zraniteľnosťou spôsobenou pandémiou COVID-19 a stlačením cien aktív v EÚ.¹⁵

¹⁵ Európska komisia v rámci opatrení prijatých v reakcii na núdzový stav v súvislosti s pandémiou COVID-19 poskytla 25. marca 2020 členským štátom usmernenie o tom, ako v časoch krízy v oblasti verejného zdravia

Vývoj v členských štátoch EÚ – mechanizmy preverovania PZI

Počas vykazovaného obdobia 24 z 27 členských štátov EÚ buď:

- prijalo nový vnútroštátny mechanizmus preverovania PZI,
- zmenilo existujúci mechanizmus,
- alebo iniciovalo konzultačný alebo legislatívny postup, ktorý má viesť k prijatiu nového mechanizmu alebo zmenám existujúceho mechanizmu.

Členské štáty, ktoré prijali nový vnútroštátny mechanizmus preverovania PZI	Česko, Dánsko, Malta, Slovenská republika, Slovinsko
Členské štáty, ktoré prijali zmeny existujúceho mechanizmu	Fínsko, Francúzsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko, Španielsko, Taliansko
Členské štáty, ktoré iniciovali konzultačný alebo legislatívny postup, ktorý má viesť k zmenám existujúceho mechanizmu	Holandsko, Portugalsko
Členské štáty, ktoré iniciovali konzultačný alebo legislatívny postup, ktorý má viesť k prijatiu nového mechanizmu	Belgicko, Estónsko, Grécko, Írsko, Luxembursko, Švédsko
Členské štáty, ktoré verejne neohlásili prebiehajúcu iniciatívu	Bulharsko, Cyprus, Chorvátsko

V článku 3 ods. 7 nariadenia o preverovaní PZI sa stanovuje povinnosť členských štátov oznámiť Európskej komisii svoje mechanizmy preverovania a akékoľvek ich zmeny. V článku 3 ods. 8 sa stanovuje povinnosť Európskej komisie zverejniť zoznam mechanizmov preverovania zavedených členskými štátmi a podľa potreby ho aktualizovať.¹⁶ Napriek viacerým významným podobnostiam sa vo vnútroštátnych mechanizmoch preverovania dajú nájsť aj značné rozdiely v tom, z čoho pozostáva formálne preverovanie investície, aké sú uplatniteľné lehoty, rozsah, požiadavky na oznamovanie či ďalšie prvky. Ako je podrobnejšie vysvetlené ďalej (kapitola 4.3), Komisia spúšťa štúdiu s cieľom preskúmať takéto rozdiely v príslušných právnych predpisoch členských štátov a ich politické dôsledky na účinnosť a efektívnosť mechanizmu spolupráce EÚ. V pracovnom dokumente útvarov Komisie pripojenom k tejto správe je v skratke opísaný legislatívny vývoj uplatniteľných vnútroštátnych právnych predpisov v členských štátoch.

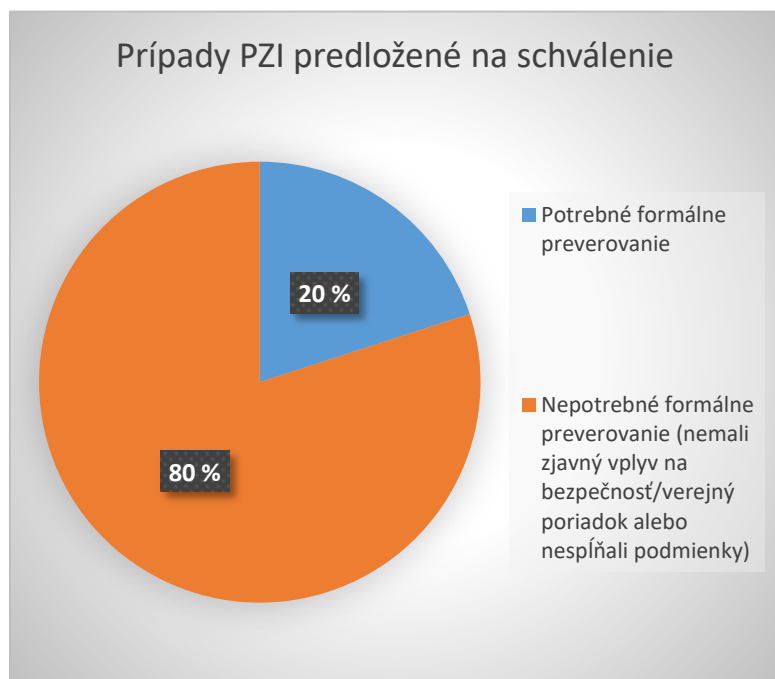
a hospodárskej zraniteľnosti v EÚ využívať preverovanie PZI. Oznámenie Komisie je k dispozícii tu: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/march/tradoc_158676.pdf.

¹⁶ Aktualizovaný zoznam mechanizmov preverovania zavedených členskými štátmi je k dispozícii na webovom sídle Komisie: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157946.pdf.

3. KAPITOLA – PREVEROVACIE ČINNOSTI ČLENSKÝCH ŠTÁTOV V ROKU 2020¹⁷

V nariadení o preverovaní PZI sa stanovuje mechanizmus spolupráce medzi Komisiou a členskými štátmi EÚ pri preverovaní PZI, ale rozhodnutie o tom, ktoré investície sa majú preveriť, schváliť, podmieniť alebo zablokovat', prijímajú preverujúce členské štáty podľa svojich príslušných pravidiel a mechanizmu preverovania. Táto kapitola teda vychádza z údajov poskytnutých členskými štátmi o prípadoch preverovaných podľa ich vlastných právnych predpisov a mechanizmov preverovania počas celého roka 2020, ktoré sú následne agregované.¹⁸ Členské štáty v správach Komisii podľa článku 5 nariadenia oznámili, že v roku 2020 preskúmali 1 793 investičných spisov na základe žiadosti o schválenie. Tieto spisy sa týkajú PZI prichádzajúcich do siedmich vykazujúcich členských štátov.

Obrázok 5

Približne 80 % týchto investičných spisov nebolo formálne preverených, a to preto, že chýbal zjavný vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok, alebo preto, že nepatrili do rozsahu pôsobnosti vnútroštátneho mechanizmu preverovania (t. j. nespĺňali podmienky) (pozri obrázok 5).

Zvyšné prípady (20 %) boli podrobené formálnemu prevereniu v členských štátoch, ktoré podali správu. Obrázok 6 poskytuje prehľad výsledkov posúdenia prípadov, ktoré boli formálne preverené.¹⁹

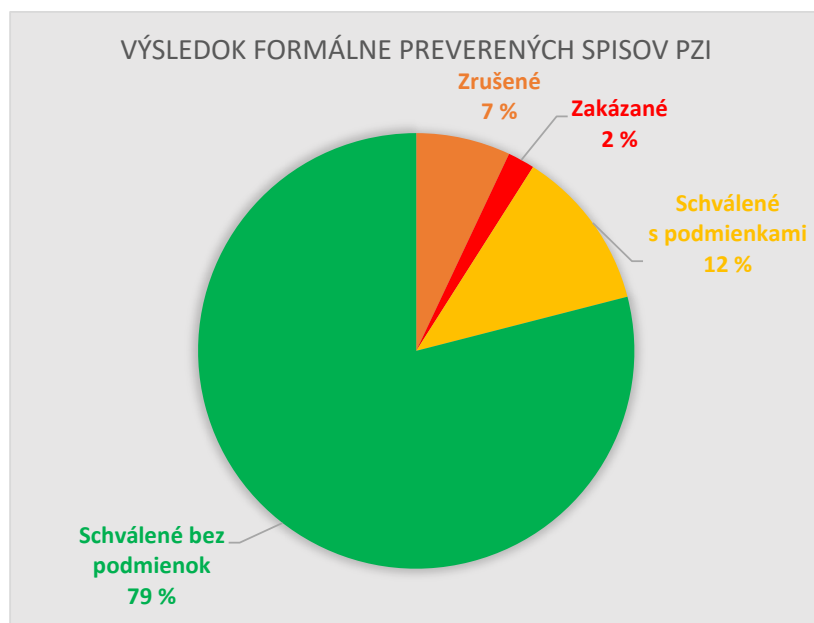
Zdroj: Správy členských štátov.

¹⁷ Táto kapitola sa vzťahuje na obdobie od 1. januára do 31. decembra 2020.

¹⁸ Štyri členské štáty neoznámili žiadne prípady preskúmané podľa svojich právnych predpisov o preverovaní a jeden členský štát vykázal jeden všeobecný údaj o počte prípadov, ktoré boli formálne preverené, ale z dôvodu vnútroštátnych právnych obmedzení neposkytol žiadne rozčlenené údaje.

¹⁹ **Poznámka:** Z celkového oznámeného počtu prípadov, ktoré boli formálne preverené (362 = 20 % z 1 793), sa vyňalo niekoľko prípadov a následne sa získali údaje znázornené na obrázku 6. Tieto (vyňaté) prípady vykázal jeden členský štát, ktorý z dôvodu vnútroštátnych právnych obmedzení neuviedol, aký bol výsledok týchto prípadov.

Obrázok 6

Z obrázku 6 vyplýva, že 91 % formálne preverených spisov sa schválilo, veľká väčšina bez podmienok (79 %), niektoré za istých podmienok (12 %). Veľmi malá časť (2 %) sa zakázala a 7 % prípadov zrušili zmluvné strany z neznámych dôvodov, takže si nevyžadovali rozhodnutie vnútroštátnych orgánov.

Z týchto údajov celkovo jednoznačne vyplýva, že v roku 2020:

Zdroj: Správy členských štátov.

- členské štáty uplatňovali svoje vnútroštátne právne predpisy o preverovaní PZI s cieľom riešiť potenciálne riziká pre bezpečnosť a verejný poriadok;
- veľmi vysoký podiel spisov sa urýchlene schválil (80 %),
- vo zvyšných 20 % prípadov, ktoré boli formálne preverené, bol opäť veľmi vysoký podiel schválený bez podmienok (79 %) a malý podiel (12 %) bol schválený za istých podmienok,
- zákazy tvoria len malú výnimku (2 %) spomedzi formálne preverených spisov,
- členské štáty preverujúce zahraničné investície a Európska únia ako celok zostávajú veľmi ústretové voči PZI a zasahujú len vo veľmi malej časti prípadov, aby sa zaoberali obchodmi, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok.

4. KAPITOLA – SPOLUPRÁCA EÚ PRI PREVEROVANÍ PRIAMYCH ZAHRANIČNÝCH INVESTÍCIÍ²⁰

1. Oznámenia a iné opatrenia prijaté v rámci nariadenia o preverovaní PZI

Od 11. októbra 2020 do 30. júna 2021 predložilo 11 členských štátov celkovo 265 oznámení podľa článku 6 nariadenia o preverovaní PZI. Viac ako 90 % týchto prípadov oznámilo päť členských štátov, konkrétne Francúzsko, Nemecko, Rakúsko, Španielsko a Taliansko. Ako vyplynie z ďalej uvedených podrobností, oznámené transakcie sa značne líšia, pokiaľ ide o sektor investičného cieľa, pôvod konečného investora a hodnotu transakcie.

²⁰

Táto kapitola sa vzťahuje na obdobie od 11. októbra 2020 do 30. júna 2021.

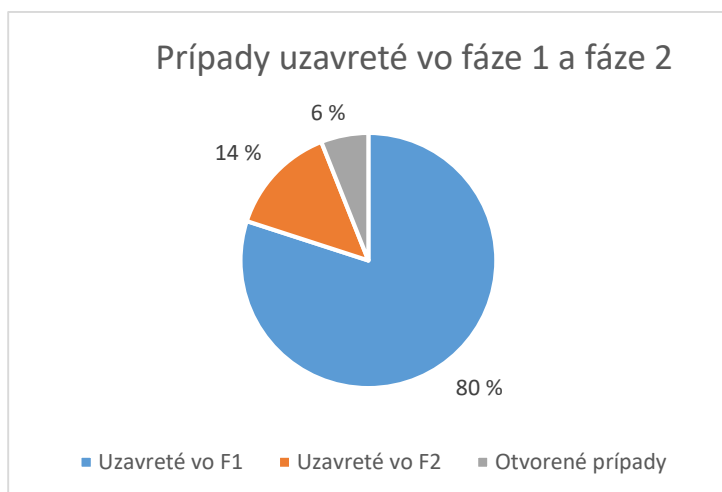
V nariadení sa predpokladá, že transakcie PZI sa posudzujú v dvoch možných fázach. Všetky oznámené transakcie sa posudzujú vo fáze 1, pričom do fázy 2 prejde len obmedzený počet transakcií.²¹ Fáza 2 zahŕňa podrobnejšie posúdenie prípadov, ktoré by mohli mať vplyv na bezpečnosť alebo verejný poriadok vo viac ako jednom členskom štáte, alebo by mohli predstavovať riziko pre projekty alebo programy v záujme Únie.

Tri sektory s najvyšším počtom transakcií boli výroba, IKT a veľkoobchod a maloobchod.²²

Pri pohľade na hodnotu transakcií sa hodnota väčšiny transakcií pohybovala v rozmedzí 10 – 100 mil. EUR, pričom transakcie v sektore IKT predstavujú najvyššiu hodnotu obchodu a na transakcie v sektore „činnosti iných služieb“ pripadali najnižšie hodnoty rozpätia.²³

Rozpätie hodnôt oznámených transakcií je široké, pričom najnižšia vykázaná hodnota obchodu bola 1 200 EUR a najvyššia hodnota približne 34 mld. EUR.

Obrázok 7

Z 265 oznámených prípadov Komisia uzavrela 80 % (212) vo fáze 1 a zvyšných 14 % prípadov (36) postúpilo do fázy 2, pričom sa vyžiadali dodatočné informácie od oznamujúceho členského štátu. K dátumu uzávierky zostáva otvorených ešte 6 % prípadov.²⁴

Dodatočné informácie požadované Komisiou pri začatí fázy 2 sa značne líšia v závislosti od konkrétnej transakcie a podrobnosti a kvality informácií priložených k oznámeniu.²⁵

Zdroj: Oznámenia členských štátov.

Požadované informácie sa zvyčajne týkajú jednej alebo viacerých z týchto oblastí: údaje o výrobkoch a/alebo službách cieľovej spoločnosti; prípadná klasifikácia akýchkoľvek dotknutých výrobkov ako položiek s dvojakým použitím; odberatelia, konkurenti a podiely na trhu; portfólio duševného vlastníctva a výskumno-vývojové činnosti cieľovej spoločnosti; ďalšie určujúce charakteristiky investora. Tieto informácie sa požadujú s cieľom lepšie posúdiť kritickosť cieľa alebo potenciálne hrozby, ktoré predstavuje investor.

²¹ Prehľad a vysvetlenie oboch fáz a uplatniteľné lehoty sa uvádzajú v oddiele 1 sprievodného pracovného dokumentu útvarov Komisie.

²² Kategorizované podľa kódov NACE C, J a G.

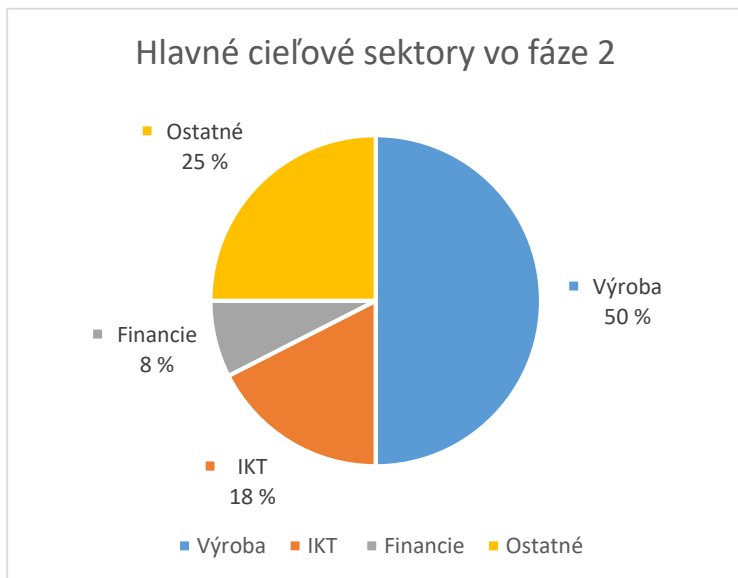
²³ Hodnota, ak je k dispozícii, sa vzťahuje na cieľovú spoločnosť, ktorou môže byť dcérska spoločnosť väčšieho cieľového podniku nachádzajúca sa v EÚ.

²⁴ K 1. júlu 2021 bolo otvorených 17 prípadov z 265 oznámených.

²⁵ Formulár oznámenia na informácie od investora na účely oznámenia podľa článku 6 nariadenia a aktualizovaný dokument s najčastejšími otázkami majú zabezpečiť určitý stupeň jednotnosti a minimálnu úroveň informácií o investorovi a investičnom cieľi, ktoré sa poskytujú v oznámeniach podľa nariadenia. Oba dokumenty sú k dispozícii na adrese <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2006>.

Hlavnými sektormi, ktorých sa týkala fáza 2, boli výroba, IKT a finančné služby. Výroba a IKT predstavovali 67 % všetkých prípadov vo fáze 2.

Obrázok 8: Hlavné cieľové sektory vo fáze 2

Zdroj: Oznámenia členských štátov.

36 prípadov vo fáze 2 pochádzalo zo šiestich členských štátov. Priemerné trvanie všetkých prípadov fázy 2 od dátumu, kedy si Komisia vyhradila právo vydať stanovisko, až do dátumu, ku ktorému dostala dodatočné informácie požadované od oznamujúceho členského štátu, bolo 31 kalendárnych dní a pohybovalo sa v rozsahu od 2 do 101 kalendárnych dní.

Pokiaľ ide o pôvod konečného investora, v 265 oznámených prípadoch boli piatimi hlavnými krajinami pôvodu USA, Spojené kráľovstvo, Čína, Kanada a Spojené arabské emiráty.

Obrázok 9

Zdroj: Oznámenia členských štátov.

všetkých oznámených prípadov a vydávajú sa len vtedy, ak si to vyžadujú okolnosti prípadu, konkrétnejšie rizikový profil investora a kritický význam investičného cieľa. Ak sa vydáva stanovisko, všetky odporúčané zmierňujúce opatrenia sú primerané a špecifické vzhľadom na identifikované riziká a kritickosť.

Stanoviská Komisie môžu pozostávať aj z výmeny relevantných informácií s preverujúcim členským štátom a môžu sa v nich navrhnuť aj možné zmierňujúce opatrenia na riešenie identifikovaných rizík.

O preverovanej transakcii v konečnom dôsledku rozhodne preverujúci členský štát, a to aj so zreteľom na prípadné stanovisko Komisie.

Uvedené údaje umožňujú vyvodit' niekoľko predbežných záverov.

V prvom rade mechanizmus spolupráce funguje dobre, pričom členské štáty predkladajú oznámenia podľa nariadenia. Z 265 prijatých oznámení bola prevažná väčšina (80 %) uzavretá vo fáze 1, čiže veľmi rýchlo, pričom len 14 % prípadov postúpilo do fázy 2 a oveľa menší počet prípadov vyústil do stanoviska Komisie.

Po druhé, hoci sa väčšina prípadov posudzuje rýchlo vo fáze 1 v rámci predpísanej lehoty 15 kalendárnych dní, trvanie prípadov vstupujúcich do fázy 2 vykazuje značné rozdiely kvôli času, ktorý členské štáty potrebujú na poskytnutie odpovedí na žiadosť Komisie o dodatočné informácie, pričom pri získavaní požadovaných informácií často závisia od investora.

Z 265 oznámených prípadov 29 % predstavovalo transakcie PZI týkajúce sa viacerých jurisdikcií, pretože sa týkali viacerých členských štátov.²⁶ Hlavnými sektormi, ktoré boli predmetom takýchto oznámení, boli výroba, IKT a veľkoobchod a maloobchod.

Okrem 265 prípadov oznámených podľa článku 6 nariadenia Komisia využila aj článok 7 nariadenia.

Pokiaľ ide o vydávanie stanovísk Komisie podľa článku 6, 7 alebo 8 nariadenia, takéto stanoviská zostávajú dôverné podľa článku 10 nariadenia.

Stanoviská boli vydané v menej ako 3 %

²⁶ Pojem „transakcie PZI týkajúce sa viacerých jurisdikcií“ sa v tejto súvislosti vzťahuje na transakcie PZI, pri ktorých je investičným cieľom podniková skupina pôsobiaca vo viac ako jednom členskom štáte (a prípadne aj v tretích krajinách), a to formou dcérskych spoločností vo viac ako jednom členskom štáte, alebo formou cieľovej spoločnosti dodávajúcej tovar alebo poskytujúcej služby vo viac ako jednom členskom štáte. V závislosti od okolností, ale aj osobitostí mechanizmu preverovania zavedeného v príslušných členských štátoch, takéto obchody oznamuje viac ako jeden členský štát, hoci len zriedka koordinovaným a synchronizovaným spôsobom.

Po tretie, hlavné dotknuté sektory (výroba, IKT a veľkoobchod a maloobchod) a pôvod konečného investora (USA, Spojené kráľovstvo, Čína, Kanada a Spojené arabské emiráty), ktorého sa týkajú prípady oznámené podľa nariadenia, vo veľkej miere potvrdzujú zistenia uvedené v 1. kapitole a oddiele 2 sprievodného pracovného dokumentu útvarov Komisie, pokiaľ ide o hlavné sektory a pôvod konečného investora.

Po štvrté, značný počet prípadov oznámených členskými štátmi zahŕňal minimálne jeden faktor na zváženie, ako sa uvádza v článku 4 nariadenia, okrem iného napríklad kritickú infraštruktúru, technológie a položky s dvojakým použitím a prístup k citlivým informáciám, ako aj možné vlastníctvo zahraničného investora vládou alebo jeho kontrolu alebo vplyv nad ním zo strany vlády. Oznámené prípady zahŕňali aj niekoľko investícií súvisiacich so zdravím, čiže investície do odvetvia, ktoré si v kontexte súčasnej pandémie vyžaduje starostlivé preskúmanie.

2. Pripomienky členských štátov EÚ k hodnote a fungovaniu nariadenia o preverovaní PZI

V súvislosti s touto prvou výročnou správou boli členské štáty vyzvané, aby vyjadrili svoje názory na tri témy: a) pridaná hodnota nariadenia o preverovaní PZI a mechanizmu spolupráce, b) akékoľvek významné procesné problémy, s ktorými sa stretli, a c) možné spôsoby riešenia týchto problémov. Nasledujúce citáty sú vyjadrenia rôznych členských štátov, pričom niektoré z nich majú vnútroštátny mechanizmus preverovania a niektoré nie.

Hodnota nariadenia o preverovaní PZI a mechanizmu spolupráce

Všetky členské štáty jednotne poukazovali na to, že nariadenie a mechanizmus spolupráce sú veľmi cenným nástrojom, ako získať komplexný prehľad o PZI v EÚ vrátane konkrétnych investičných cieľov a profilov investorov.

„Mechanizmus spolupráce je veľmi užitočným nástrojom, pretože vyzýva členské štáty (ČŠ), aby uvažovali o dôsledkoch investičných operácií v iných ČŠ pre ne samotné, čím sa zvyšuje informovanosť o dôsledkoch operácií PZI, ktoré sa uskutočňujú na ich vlastnom území, pre ostatné ČŠ. Pridaná hodnota ako taká by sa podľa nášho názoru nemala merať kvantitatívne v krátkodobom horizonte, ale kvalitatívne z dlhodobého hľadiska cez lepšie premyslenú a pripravenú politiku a rozhodovanie.“

Niekoľko členských štátov konkrétnejšie poukázalo na možnosť klásť otázky a predkladať pripomienky preverujúcemu členskému štátu ako na pozitívnu črtu nariadenia. Niektoré členské štáty tiež zdôraznili výhody formálnej a neformálnej spolupráce aj v rámci expertnej skupiny zloženej z príslušných úradníkov členských štátov a Komisie zriadenej na základe nariadenia, ktorá umožňuje výmenu názorov a najlepších postupov medzi členskými štátmi.

Ako poznamenalo niekoľko členských štátov, nariadenie a mechanizmus spolupráce poskytujú cenné ponaučenia, napríklad o prístupoch a nástrojoch, ktoré uplatňujú iné členské štáty v obzvlášť kritických sektoroch. Viaceré členské štáty ich priamo využili a veľmi ocenili pri navrhovaní alebo aktualizácii svojich vlastných právnych predpisov v oblasti preverovania vrátane prípadného odvetvového zamerania týchto právnych predpisov.

„[...] keďže nadnárodné spoločnosti rastú a expandujú, mechanizmy preverovania PZI čoraz viac závisia od správ z iných štátov s podobnou právnou úpravou. Z mechanizmu koordinácie sa stal účinný postup, ako reagovať na obavy týkajúce sa PZI a vydávať stanoviská v tejto súvislosti.“

Jeden členský štát zdôraznil, že oznámenia podľa nariadenia o preverovaní PZI môžu zabezpečiť „informovanosť“ o transakciách, ktoré možno neboli oznámené v rámci daného vnútroštátneho mechanizmu, ale podľa správnosti mali byť oznámené, alebo o transakciách, ktoré môžu podnietiť vydanie opatrenia z úradnej moci zo strany preverujúceho orgánu. Iný členský štát poznamenal, že výmena informácií umožňuje členským štátom odhaliť potenciálne riziká vyplývajúce z transakcie PZI už v skoršej fáze, zatiaľ čo iný členský štát uviedol, že v prípade väčších alebo širších transakcií s dôsledkami vo viacerých členských štátoch mechanizmus spolupráce „bol nápomocný pri konečnom rozhodovaní a lepšej spoločnej koordinovanej reakcii“.

„Informácie o PZI preverovaných v iných členských štátoch významne prispeli k naprojektovaniu našich vlastných analytických kapacít a prehĺbili a rozšírili nám situačné povedomie o veľmi užitočný medzinárodný kontext.“

„Mechanizmus spolupráce uľahčuje diskusie a výmenu názorov medzi členskými štátmi o horizontálnych témach týkajúcich sa preverovania PZI, napríklad v prípade polovodičov“.

Významné procesné problémy, ktoré sa vyskytli

Jednou všeobecnejšou otázkou, ktorú nastolilo niekoľko členských štátov, je vplyv, aký bude mať opätovné upriamenie pozornosti na preverovanie PZI na zamestnaneckú úroveň. Viaceré štáty poukazovali na obmedzené zdroje, najmä v menších členských štátoch a orgánoch zodpovedných za preverovanie, a to aj vzhľadom na zložité transakcie týkajúce sa viacerých jurisdikcií oznamované podľa nariadenia o preverovaní PZI, ako aj na veľmi krátke lehoty stanovené v nariadení. Ďalšie členské štáty upozornili na nejednotné vnímanie toho, čo sa oznamuje podľa nariadenia o preverovaní PZI, a naznačili, že sa oznamuje priveľa transakcií PZI vrátane takých, ktoré nemajú žiadny význam pre iné členské štáty EÚ alebo nemajú na ne vplyv, a tým sa blokujú zdroje.

„S cieľom obmedziť v mechanizme spolupráce počet oznámení, ktoré nemajú cezhraničný vplyv, môže byť rozumné prediskutovať spoločný súbor kritérií, ktoré – v prípade splnenia – povedú k rozhodnutiu neoznamovať konkrétny prípad preverovania PZI. Tým by sa znížil nielen celkový počet oznámení, ale zároveň by sa uvoľnili dodatočné zdroje, ktoré by sa zamerali na kritické PZI“.

Ďalšou otázkou, ktorú nastolilo niekoľko členských štátov, sú lehoty. Niekoľko štátov upozornilo, že lehoty stanovené v nariadení o preverovaní PZI sú príliš krátke, a to na riadne posúdenie zložitých transakcií PZI aj na zaslanie otázok alebo pripomienok. Jeden členský štát poznamenal, že dodatočné komplikácie spôsobujú aj rozdielne lehoty stanovené vo vnútroštátnych mechanizmoch členských štátov a v nariadení o preverovaní PZI.

Zatiaľ čo možnosť členských štátov predložiť pripomienky sa vníma pozitívne, niektoré členské štáty uviedli, že sú informované len o tom, že boli predložené pripomienky, ale nie sú im poskytnuté žiadne informácie o obsahu takýchto pripomienok, a že oznamujúci členský štát, ktorý dostane pripomienky, nemá povinnosť vysvetliť, ako boli v jeho konečnom rozhodnutí tieto doručené pripomienky zohľadnené.

Jeden členský štát poznamenal, že niektoré žiadosti o dodatočné informácie sú „nadmerne zaťažujúce“ a že členské štáty a Európska komisia by mali mať na pamäti, že takéto žiadosti by mali byť riadne odôvodnené, obmedzené a primerané účelu žiadosti a nemali by byť neúnosne zaťažujúce pre členský štát, od ktorého sa informácie požadujú.

Možné spôsoby riešenia významných procesných problémov

Pokiaľ ide o návrhy na riešenie významných procesných problémov, ktoré sa vyskytli, pri probléme počtu zamestnancov/ľudských zdrojov sa navrhovalo diskutovať – a možno aj poskytnúť usmernenie – o tom, čo treba oznamovať podľa nariadenia o preverovaní PZI, aby sa spresnilo zameranie a zabránilo sa preťažovaniu systému. Jedným konkrétnejším návrhom je postup spočívajúci v tom, že dôležitejšie transakcie spomedzi oznámených PZI by sa nejakým spôsobom označovali, aby neunikli pozornosti ostatných členských štátov. Navrhovalo sa aj objasnenie lehôt a mesačné štatistické prehľady vypracúvané Európskou komisiou vrátane pripomienok, ktoré poskytli členské štáty podľa nariadenia.

„Existuje riziko, že požiadavka informovať Komisiu a ostatné členské štáty o každej priamej zahraničnej investícii, ktorá je formálne preverovaná, môže oslabiť mechanizmus spolupráce a nepriaznivo ovplyvniť jeho účinnosť“ [...] „navrhuje, aby Komisia iniciovala diskusiu medzi členskými štátmi o možnostiach vypracovania usmernenia o tom, ktoré prípady sa majú oznamovať a či členské štáty nemusia oznamovať určité prípady, napr. ak zjavne nemajú cezhraničný vplyv.“

Jeden členský štát navrhol dodatočné objasnenie alebo sprehladnenie niektorých kľúčových aspektov nariadenia o preverovaní PZI, t. j. dátum začatia podávania oznámení, vymedzenie pojmu zahraničného investora a priamej zahraničnej investície, ako aj rozsah stanovísk alebo pripomienok. Ten istý členský štát vyzval Európsku komisiu, aby vnímala „širší obraz“ (t. j. európsky vplyv nejakej transakcie) bez ohľadu na prípadný potvrdený záujem viac ako jedného členského štátu v danej transakcii a tiež poznamenal, že nariadenie o preverovaní PZI by malo vyššiu pridanú hodnotu, ak by sa mohla vytvoriť súčinnosť medzi nariadením o preverovaní PZI a inými relevantnými súčasnými alebo budúcimi nástrojmi.

Jeden členský štát napokon navrhol, aby sa podávalo spoločné oznámenie, ak sa transakcia PZI predkladá na schválenie vo viac ako jednom členskom štáte.

Reakcie Európskej komisie na názory členských štátov

Európska komisia súhlasí s názormi členských štátov, že nariadenie o preverovaní PZI a mechanizmus spolupráce poskytujú jedinečný nástroj na monitorovanie a posudzovanie PZI prichádzajúcich do Európskej únie z hľadiska možného rizika, ktoré takéto PZI môžu predstavovať pre bezpečnosť alebo verejný poriadok viac ako jedného členského štátu alebo pre projekty alebo programy v záujme Únie.

Pokiaľ ide o konkrétne výzvy a návrhy členských štátov, Európska komisia konštatuje, že:

- Pokiaľ ide o problém obmedzených zdrojov, Komisia si uvedomuje tieto obmedzenia a tiež s nimi bojuje. Podnikla už niekoľko konkrétnych krokov, ktoré by mali uľahčiť prácu, napríklad aj pomocou vhodných elektronických prostriedkov. Diskusie v expertnej skupine slúžia aj na riešenie problémov, ktoré nastolili členské štáty pri hľadaní spoločného výkladu určitých otázok v rámci možností bez toho, aby bolo potrebné meniť nariadenie, napríklad aj pokiaľ ide o to, ktoré transakcie spĺňajú podmienky, a o výpočet lehôt podľa nariadenia. Komisia už pridelila svojim útvarom dodatočné zdroje na vykonávanie preverovania PZI a členské štáty sa dôrazne vyzývajú,

aby urobili to isté. Je to o to dôležitejšie, že v nadchádzajúcich mesiacoch by mali nadobudnúť účinnosť nové alebo zmenené vnútroštátne mechanizmy preverovania.

- Čo sa týka dohody o možných obmedzeniach alebo kritériách výberu, podľa ktorých sa v zmysle nariadenia oznamujú transakcie, môže sa stať, že transakcia, ktorú jeden členský štát nemusí vnímať ako citlivú, je veľmi citlivá pre iný členský štát, alebo že niektoré členské štáty sú podľa svojich príslušných vnútroštátnych právnych predpisov právne povinné oznamovať všetky preverované transakcie. Komisia pripomína, že v článku 6 ods. 1 nariadenia sa členským štátom ukladá povinnosť oznámiť „akúkoľvek preverovanú priamu zahraničnú investíciu na ich území“.
- Pokiaľ ide o bližšie objasnenie koncepcií, napríklad pojmu priama zahraničná investícia a zahraničný investor, Komisia poskytla aktualizovaný dokument s najčastejšími otázkami, v ktorom sa uvádzajú ďalšie podrobnosti o týchto koncepciách v zmysle nariadenia. Komisia je pripravená tento dokument podľa potreby aktualizovať.
- Pokiaľ ide o rozdielne lehoty, ktoré sa líšia v rôznych právnych predpisoch členských štátov aj medzi nariadením a právnymi predpismi členských štátov, Komisia konštatuje, že nariadením sa neharmonizovali lehoty a že vo vnútroštátnych mechanizmoch preverovania v členských štátoch sú výrazné rozdiely. Nezamyšľané dôsledky týchto rozdielov môže pomôcť minimalizovať mechanizmus spolupráce a formálne aj neformálne kontakty, avšak úprava tých formálnych lehôt podľa nariadenia, ktoré možno považovať za príliš tesné, by si vyžadovala zmenu nariadenia.
- Pokiaľ ide o ďalšie objasnenie vzájomného pôsobenia rôznych nástrojov, napr. presnejšie vzájomné pôsobenie nariadenia a iných politických nástrojov a regulačných orgánov, napr. kontrola fúzií a prudenciálny dohľad, napríklad vo vzťahu k finančným službám, Komisia súhlasí s tým, že o tejto otázke by sa mohlo ďalej diskutovať okrem iného v rámci expertnej skupiny.
- Napokon, pokiaľ ide o transakcie PZI týkajúce sa viacerých jurisdikcií, čiže keď investičný cieľ je prítomný vo viacerých členských štátoch EÚ (pretože má dcérske spoločnosti vo viac ako jednom členskom štáte, alebo dodáva tovar alebo poskytuje služby vo viac ako jednom členskom štáte), je pravdepodobné, že tieto transakcie budú viacnásobne preverované rôznymi členskými štátmi, medzi ktorými dôjde k výmene otázok či pripomienok. Takéto prípady prinášajú množstvo výziev, napríklad rozdielne lehoty podľa rôznych vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré môžu brániť synchronizácii oznámení a posudzovania podľa nariadenia. Túto otázku nariadenie v súčasnosti výslovne nerieši. Skúsenosti však už ukázali priestor pre užšiu neformálnu koordináciu medzi príslušnými členskými štátmi a Komisiou, ako to bolo v prípade viacerých oznámených transakcií PZI. Vzhľadom na významný podiel takýchto transakcií PZI týkajúcich sa viacerých jurisdikcií (29 %) a s nimi súvisiacich výziev sa Komisia domnieva, že táto otázka si vyžaduje starostlivé zváženie v budúcnosti.

3. Kroky prijaté po 11. októbri 2020 a budúce vyhliadky

Hoci sa nariadenie o preverovaní PZI plne uplatňuje len od 11. októbra 2020, na základe doterajších skúseností možno vyvodiť niektoré predbežné závery a zároveň sa už podnikli určité kroky na podporu účinnosti nariadenia a mechanizmu spolupráce.

Konkrétne s cieľom uľahčiť účinné vykonávanie nariadenia a zabezpečiť vyšší stupeň súladu a úplnosti oznámení predkladaných členskými štátmi podľa článku 6 nariadenia Komisia poskytla aktualizované verzie formulára oznámenia pre investorov a dokumentu s najčastejšími otázkami. Formulár oznámenia, ktorý zverejnilo na svojich webových sídlach aj niekoľko orgánov členských štátov zodpovedných za preverovanie, slúži pre investora na poskytnutie podrobnejších informácií o oznámenej transakcii vrátane prvkov požadovaných v článku 9 ods. 2 nariadenia. Má dvojaky

účel: umožniť podrobnejšie posúdenie oznámených transakcií vo fáze 1, ako aj obmedziť potrebu žiadostí o dodatočné informácie a posudzovania niektorých transakcií vo fáze 2.

Ako potvrdzujú členské štáty, nariadenie a mechanizmus spolupráce sa už vo všeobecnosti osvedčili ako cenný a účinný nástroj. Sú spoľahlivé a neboli oznámené žiadne úniky informácií, pokiaľ ide o oznámenia, stanoviská alebo iné úkony podľa nariadenia. Správne zaobchádzanie so všetkými informáciami predloženými na účely článkov 6, 7 a 8 nariadenia a ich ochrana sú nevyhnutné, aby bola zabezpečená potrebná dôvera a dôvernosť medzi všetkými zúčastnenými stranami, t. j. medzi stranami investičnej transakcie, oznamujúcim členským štátom, 26 ostatnými členskými štátmi a Komisiou. Nariadenie a mechanizmus spolupráce sa ukázali ako užitočné a účinné aj pre prvoradý politický cieľ, ktorým je ochrana našej kolektívnej bezpečnosti a verejného poriadku, ako aj projektov a programov v záujme Únie.

Z doterajších skúseností však takisto vyplýva, že existuje priestor na ďalšie zlepšenie, a to aj v oblastiach, na ktoré poukázali členské štáty.

Ako už bolo uvedené, Komisia začala komplexnú štúdiu. Celkovým cieľom štúdie je zabezpečiť, aby mechanizmy preverovania PZI v členských štátoch a mechanizmus spolupráce EÚ, ako aj ich vzájomná súčinnosť boli účinné a efektívne.²⁷

Komisia v primeranom čase dôkladne zväží možné vydanie usmernenia, ktoré pomôže orgánom členských štátov zodpovedným za preverovanie a investorom. Koncepcia usmernenia sa osvedčila v iných oblastiach regulácie a presadzovania práva, napríklad v oblasti politiky hospodárskej súťaže. V súvislosti s akýmikoľvek navrhovanými usmerneniami pre oblasť preverovania PZI by Komisia uvažovala o konzultáciách so širšou verejnosťou.

Stály nárast počtu členských štátov s vnútroštátnym mechanizmom preverovania PZI spolu s očakávaným nárastom PZI prichádzajúcich do EÚ nevyhnutne povedie k zvýšeniu počtu oznámení v zmysle nariadenia. Komisia starostlivo zväží spôsoby, ako racionalizovať postupy tak, aby sa zdroje Komisie a členských štátov využívali čo najlepšie, vrátane jasného zamerania sa na tie transakcie PZI, pri ktorých je pravdepodobnejšie, že predstavujú riziko pre bezpečnosť alebo verejný poriadok viac ako jedného členského štátu, alebo pre projekty a programy v záujme Únie. Bude to zahŕňať zváženie toho, ako čo najlepšie postupovať pri transakciách PZI týkajúcich sa viacerých jurisdikcií vzhľadom na súčasné nariadenie vrátane možného zosúladenia oznámení od dvoch alebo viacerých členských štátov.

Čo sa týka akýchkoľvek budúcich zmien samotného nariadenia, na to je ešte veľmi skoro. V článku 15 nariadenia sa však stanovuje povinnosť, že Komisia „*zhodnotí fungovanie a účinnosť tohto nariadenia a predloží správu Európskemu parlamentu a Rade*“ do 12. októbra 2023 a v prípade potreby odporučí zmeny tohto nariadenia. Vzhľadom na ďalšie skúsenosti získané pri uplatňovaní nariadenia bude Komisia pripravená v prípade potreby predložiť návrhy na zmeny, ako sa jasne uvádza aj v nedávnom oznámení o obchodnej politike (február 2021): „*Komisia bude pokračovať*

²⁷ Konkrétnymi cieľmi štúdie je i) predložiť prehľad existujúcich právnych predpisov členských štátov, ktoré majú v súčasnosti zavedený mechanizmus preverovania; ii) preskúmať, ako vnútroštátne právne predpisy a nariadenie o preverovaní PZI upravujú interakciu medzi vnútroštátnymi orgánmi a s Európskou komisiou v rámci mechanizmu spolupráce zriadeného nariadením o preverovaní PZI; iii) identifikovať všetky závažné problémy súčasnej sústavy vnútroštátnych právnych predpisov a nariadenia o preverovaní PZI, ktoré môžu viesť k menej účinným a/alebo menej efektívnym výsledkom z hľadiska politických cieľov nariadenia o preverovaní PZI, a iv) udržať administratívnu záťaž pre investorov a iné zainteresované strany úmernú cieľom politiky a relevantným obavám o bezpečnosť alebo verejný poriadok.

v implementácii mechanizmu spolupráce s orgánmi členských štátov s cieľom chrániť bezpečnosť a verejný poriadok pred rizikovými priamymi zahraničnými investíciami a zväži posilnenie mechanizmu spolupráce zriadeného nariadením o preverovaní PZI.“

Z toho je zrejmý nielen zámer Komisie pokračovať vo vykonávaní nariadenia o preverovaní PZI s členskými štátmi a zväžiť posilnenie mechanizmu spolupráce. V oznámení sa zdôrazňuje aj základný politický cieľ nariadenia o preverovaní PZI, t. j. prispieť k ochrane kolektívnej bezpečnosti a verejného poriadku všetkých 27 členských štátov a EÚ. Nariadenie o preverovaní PZI a mechanizmus spolupráce sú dôležitými nástrojmi na zvýšenie odolnosti EÚ. Hoci EÚ je naďalej ústretová voči PZI, čo jasne dokazujú aj údaje uvedené v 3. kapitole, je nevyhnutné, aby všetky členské štáty aktívne a priamo prispievali k dosiahnutiu tohto spoločného cieľa bezpečnosti. Komisia je pevne presvedčená, že do vydania ďalšej výročnej správy svoje vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa preverovania PZI a súvisiace mechanizmy pre potenciálne rizikové zahraničné investície z krajín mimo EÚ prijímú a posilnia aj ďalšie členské štáty a že je len otázkou času, kým takéto právne predpisy a mechanizmy zavedie všetkých 27 členských štátov.